

Úřad práce České republiky
Krajská pobočka v Ústí nad Labem

Dvořákova 1609/18, 400 21 Ústí nad Labem

e-mail: ustinlabem@ul.mpsv.cz

<http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk>

**Zpráva o situaci na krajském trhu práce,
o realizaci APZ v roce 2013
a strategie APZ pro rok 2014**

Ústí nad Labem, únor 2014

Obsah:

1.	Zaměstnanost	2
1.1.	Celková zaměstnanost v kraji	2
1.2.	Stručná charakteristika poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)	2
2.	Nezaměstnanost	3
2.1.	Vývoj nezaměstnanosti v kraji v roce 2013	3
2.2.	Územní rozložení registrované nezaměstnanosti v kraji	7
3.	Charakteristika problémových skupin na krajském trhu práce a problémových regionů kraje	7
4.	Cizinci na trhu práce kraje	10
5.	Prognóza vývoje trhu práce na rok 2014	11
6.	Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2013.	12
6.1.	Realizace jednotlivých nástrojů APZ v roce 2013	12
6.2.	Rekvalifikace a poradenství	14
6.3.	Projekty ESF	15
7.	Strategie realizace APZ pro rok 2014	16

1. Zaměstnanost

1.1. Celková zaměstnanost v kraji

Zaměstnavatelé, zaměstnanci a OSVČ	stav k	
	31. 12. 2012	31. 12. 2013
Zaměstnavatelé		
zaměstnavatelé	16 213	15 375
Zaměstnanci a OSVČ		
zaměstnanci	293 062	287 980
osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)	55 495	54 390
Celková zaměstnanost (zaměstnanci + OSVČ)	348 557	342 370

Z meziročního srovnání celkového počtu zaměstnavatelů vyplývá, že došlo k jejich snížení o 838, což potvrzuje přetrvávající zhoršení ekonomické situace, ke které došlo v předchozích letech. Nejvíce zaměstnavatelů je dlouhodobě zastoupeno v okresech Teplice (2 693) a Ústí nad Labem (2 498), dále následují okresy Děčín (2 336), Litoměřice (2 216), Chomutov (2 043), Most (2 012) a nejméně zaměstnavatelů opakovaně působí v okrese Louny (1 577).

U celkové zaměstnanosti se počet pracovníků snížil, a to o 6 187. Nejvíce zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných tradičně pracuje či provozuje živnost v okrese Ústí nad Labem (102 401). Tato skutečnost zde může být zkreslena vývojem, kdy zaměstnavatelé, v rámci plánovaných opatření, převádí své zaměstnance do centrálních ekonomických středisek a mzdových účtáren v rámci celé ČR, čímž zkreslují uvedené údaje. Typickým příkladem je Česká pošta, s. p.. Po Ústí nad Labem následují okresy Teplice (47 938), Děčín (43 375), Litoměřice (41 384), Chomutov (40 689), Most (39 080) a Louny (27 503). Počet osob samostatně výdělečně činných se meziročně snížil o 1 105 na stávajících 54 390 osob, což potvrzuje opatrné chování živnostníků, kteří ruší či pozastavují výkon samostatně výdělečně činnosti, a to i přes skutečnost, že zaměstnavatelé raději preferují, před vztahem zaměstnavatel vs. zaměstnanec, spolupráci na bázi zaměstnavatel (zadavatel úkolů a zakázek) vs. osoba samostatně výdělečně činná. Takovýmito zaměstnavatelům tak odpadají některé povinnosti plynoucí z pracovněprávních vztahů.

Na zastoupení velkých zaměstnavatelských subjektů se významnou měrou podílejí rozvojové a průmyslové zóny v Ústeckém kraji. Jak vyplývá z následující tabulky, různí významní regionální zaměstnavatelé zaznamenali personální pohyby, a to směrem dolu i nahoru.

1.2. Stručná charakteristika poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)

Stupeň vzdělání	31. 12. 2012			31. 12. 2013		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	288	54	5,3	290	95	3,1
základní vzdělání	25 198	456	55,3	27 103	595	45,6
nižší střední vzdělání	63	32	2,0	60	181	0,3
nižší střední odborné	1 554	22	70,6	1 730	53	32,6
střední odborné s výučním listem	22 255	667	33,4	23 568	849	27,8
střední nebo střední odborné bez maturity i výučního listu	240	5	48,0	217	12	18,1
ÚSV	1 141	90	12,7	1 285	147	8,7
ÚSO s vyučením i maturitou	1 621	103	15,7	1 697	111	15,3
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7 568	215	35,2	7 961	176	45,2
vyšší odborné vzdělání	232	30	7,7	245	37	6,6
bakalářské vzdělání	417	25	16,7	530	11	48,2
vysokoškolské	976	82	11,9	1 099	77	14,3
doktorské	36	5	7,2	35	1	35,0
Celkem	61 589	1 786	34,5	65 820	2 345	28,1

Ve srovnání s předchozím rokem došlo celkově k nárůstu o 559 volných pracovních míst na stávajících 2 345 míst. Situace v nabídce pracovních míst sice přímo nekopíruje vývoj nezaměstnanosti obecně, kdy v roce 2013 došlo k jejímu zhoršení, přesto však lze konstatovat, že nabídka volných míst je nedostatečná a zdaleka nepokrývá reálnou poptávku po pracovních místech. Z hlediska počtu nabízených pracovních míst jsou na tom, tak jako v minulých letech, nejlépe vyučení uchazeči, následují místa pro uchazeče se základním vzděláním a středoškoláky. U osob se základním vzděláním je nabídka, stejně jako u osob bez vzdělání a neúplným základním vzděláním či nižším středním vzděláním, výrazně zkreslena pracovními místy pouze pro osoby se zdravotním postižením, nebo místy, u kterých zaměstnavatel sice požaduje minimální vzdělání, ve skutečnosti se však jedná o pozice, na kterých se zaměstnanec bez určité kvalifikace a praxe neobejde (např. řidič v mezinárodní kamionové dopravě, obchodní zástupce apod.). Situace se pro tyto uchazeče, i vzhledem k jejich počtu, stává bez pomoci prakticky neřešitelnou a jedním z mála nástrojů pomoci těmto uchazečům jsou veřejně prospěšné práce.

Z hlediska počtu uchazečů na jedno pracovní místo jsou na tom nejlépe vysokoškoláci (bakalářské až doktorské vzdělání). Nejhuře jsou na tom uchazeči se základním vzděláním (vč. bez vzdělání) a s nižším středním odborným vzděláním. Pro tyto uchazeče se pracovní místa tvoří sporadicky, zaměstnavatelé je spíše řadí obecně mezi vyučené uchazeče. Na jedno volné pracovní místo tak k 31. 12. 2013 připadlo 28,1 uchazečů o zaměstnání, což je o přibližně o 6 uchazečů méně než v roce 2012. V první polovině roku docházelo pouze k růstu počtu hlášených míst v Ústeckém kraji, a to až k ročnímu maximu ke konci měsíce června (2 994 míst). Ve druhé polovině roku počet nabízených pracovních míst převážně klesal až na hodnotu ke konci roku (2 345 míst). Průměrný měsíční počet volných pracovních míst tak dosáhl hodnoty 2 482 míst a ve srovnání s rokem 2012 se jedná o nárůst 352 míst. Volná místa jsou hlášena jak od velkých zaměstnavatelů, tak od středních a malých, přičemž nabídku ještě významně zvyšují volná pracovní místa vytvořená v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Trvale nízká je poptávka po disponibilní pracovní síle se základním vzděláním či bez vzdělání. Pro vyučené uchazeče se poptávka diferencuje na žádané kovoobory, elektroobory a gastroobory, přičemž v ostatních odvětvích nabídka volných míst stagnuje. Maturanti mohou volit mezi dlouhodobě neobsazenými místy obchodních zástupců, finančních poradců a především technickými profesemi (strojírenství a elektrotechnika). Absolventi s humanitním vzděláním i přes dosažené vzdělání obtížně hledají na regionálním trhu práce uplatnění. Pro vysokoškoláky nabízejí místní firmy zejména technologické, pedagogické nebo lékařské profese. Mezi nejčastěji poptávané profese patřili v uplynulém roce zejména obchodní zástupci, řidiči v mezinárodní kamionové dopravě, svářeči a zámečníci, čističi a servírky, kuchaři, obsluha šicích a vyšívacích strojů, mechanici a opraváři, elektromechanici a elektrikáři, strojírenští technici, prodáváci, zedníci, pomocní pracovníci a dělníci, pracovníci ostrahy a strážníci, pojišťovací a finanční poradci, realitní makléři, lékaři, operátoři telefonních panelů, programátoři počítačových aplikací, odbytoví agenti, obráběči kovů a další vyučení řemeslníci. V některých profesích je nadále znát nedostatek pracovníků i přesto, že uchazeči těchto profesí jsou dlouhodobě zastoupeni v evidenci úřadu práce.

Od roku 2012 byla zrušena zákonná povinnost hlášení volných pracovních míst s tím, že zaměstnavatel může oznámit příslušné krajské pobočce ÚP volná pracovní místa a jejich charakteristiku. Zaměstnavatelé, kteří byli v minulosti zvyklí obsazovat volná pracovní místa prostřednictvím nabídky ÚP, však nadále využívají této služby.

2. Nezaměstnanost

2.1. Vývoj nezaměstnanosti v kraji v roce 2013

Ústecký kraj vykazuje v rámci ČR dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost. Jako přetrvávající důsledky světové finanční a ekonomické krize na konci roku 2008, která následně postihla i českou ekonomiku, došlo k nárůstu podílu nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15-64 let. Tento poměrný ukazatel, který pro snadnější interpretaci a lepší vypočítací schopnost nahradil míru nezaměstnanosti, činil v Ústeckém kraji k 31. 12. 2013 11,47 %, což je o 3,3 % více než je celorepublikový průměr. V rámci ČR počet evidovaných uchazečů i podíl nezaměstnaných dosáhli ke konci sledovaného roku historického maxima. V rámci Ústeckého kraje do tohoto maxima ještě několik tisíc uchazečů resp. několik procentních bodů zbývá, neboť v lednu 2004 bylo v kraji evidováno bezmála 79 tis. uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných mohl být vyšší přibližně o 2 %. Vysoká nezaměstnanost v Ústeckém kraji je dána zánikem tradičního způsobu života

vysídlených původních obyvatel kraje a následným jednostranným zaměřením na těžební, těžký a chemický průmysl. Po omezení těchto činností došlo v kraji prudkému nárůstu nezaměstnanosti. Nezaměstnaní, jsou převážně lidé, kteří se do kraje dříve přestěhovali za práci, která jim zde byla nabízena. Byla to práce většinou pro málo kvalifikované pracovníky. Důsledkem je nevyvážená vzdělanostní i sociální struktura obyvatel kraje. Téměř polovina nezaměstnaných má pouze základní vzdělání a pro ně se jen velmi těžko nachází na současném pracovním trhu uplatnění.

Zájem investorů byl nižší než v jiných krajích, přestože investiční pobídky byly cílené. V některých případech investoři respektovali strukturu obyvatel a vybudovali zde takzvané montovny, které na sebe nenavázaly kvalitní lidský potenciál. Setrvání investora v regionu bylo motivováno pouze cenou pracovní síly a tak při potřebě snižovat náklady, zde investor ukončil činnost a posunul se dále na východ. Dnes již kraj není zdaleka tak zdevastován jako před několika desetiletími, ale stále není atraktivní a velký podíl čerstvě vysokoškolsky vzdělaných lidí nachází uplatnění v jiných krajích. Také zaměření učňovského a středoškolského vzdělání ideálně nepokrývá potřeby trhu práce, a tak se nezřídká stává, že ze škol a učilišť vychází odmaturovaní, ale nepoužitelní absolventi. Zde v kraji je třeba řešit vznik oboustranně výhodného propojení učilišť s výrobními podniky, propagaci a podporu dnes neatraktivních, ale potřebných řemeslných oborů a to, že velký podíl absolventů základních škol (přestože na ně i na jejich rodiče ÚP působí prostřednictvím aktivit pro volbu povolání) se přihlašuje na různé obchodní a manažerské akademie a po odmaturování zhusta končí jako úřadem práce evidovaní uchazeči o zaměstnání.

Nezaměstnaní, VPM a MN	stav k			
	celkem		ženy	
	31. 12. 2012	31. 12. 2013	31. 12. 2012	31. 12. 2013
evidovaní uchazeči o zaměstnání celkem	61 589	65 820	30 758	32 497
z toho dosažitelní	59 853	64 396	29 804	31 721
volná pracovní místa	1 786	2 345	-	-
uchazeči připadající na 1 VPM	34,5	28,1	-	-
uchazeči pobírající podporu v nezaměstnanosti	9 440	10 157	4 814	5 318
podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15-64 let (v %)	10,5	11,5	10,6	11,5

V roce 2013 došlo k opakovanému zhoršení situace na trhu práce v Ústeckém kraji ve srovnání s rokem předchozím. Počet evidovaných uchazečů osciloval mezi hodnotami 63 038 (červen) a 66 106 (březen) a k poslednímu dni v roce činil 65 820 uchazečů o zaměstnání, což bylo meziročně o 4 231 osob více. Z celkového počtu bylo 32 497 žen, které tak činily 49,4 % všech uchazečů o zaměstnání. Meziročně došlo k nárůstu o 1 739 žen. Průměrný měsíční počet uchazečů o zaměstnání byl 64 541 uchazečů. Z hlediska počtu evidovaných uchazečů jsou na tom dlouhodobě nejhůře okresy Most, Chomutov, Ústí nad Labem a Děčín. Nejméně uchazečů o zaměstnání evidují v okresech Teplice, Litoměřice a především Louny. U dosažitelných uchazečů o zaměstnání je situace obdobná. Nejnižší počet dosažitelných uchazečů byl 61 562 (červen) a nejvyšší 64 656 (březen). K 31. 12. 2013 bylo evidováno 64 396 dosažitelných uchazečů, což meziročně znamená nárůst o 4 543 osob. Ženy tvořily 49,3 % všech dosažitelných uchazečů a celkem jich bylo ke konci roku evidováno 31 721, což bylo 1 917 více než v roce předchozím.

S příchodem jarních měsíců bývá tradičně patrný zvýšený vliv sezónních prací, který v letošním roce umocnily příznivé klimatické podmínky v průběhu zimy. V meziročním srovnání přesto podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15-64 let vzrostl o 1,0 % a činila tak k 31. 12. 2013 11,5 %. Ze všech sedmi okresů Ústeckého kraje je již několik let nejvíce postižen nezaměstnaností okres Most, který patří mezi nejpostiženější regiony i v celorepublikovém měřítku (2. místo). Následují okresy Ústí nad Labem (3. místo) a Chomutov (5. místo). Ostatní okresy patří také na přední příčky v rámci ČR, přičemž nejlépe jsou na tom okresy Teplice (16. místo) a Litoměřice (17. místo).

Tok nezaměstnanosti	celkem			ženy		
	nově evidovaní	vyřazení	umístění	nově evidované	vyřazené	umístěné
za rok 2012	57 154	53 651	29 098	26 188	24 395	13 464
za rok 2013	58 444	54 213	25 462	26 181	24 442	11 417

V meziročním srovnání došlo k nárůstu počtu nově evidovaných uchazečů a v průběhu roku 2013 se zaevidovalo 58 444 uchazečů o zaměstnání. Zároveň bylo na Krajské pobočce v Ústí n. L. v roce 2013 vyřazeno 54 213 uchazečů, z nichž 25 462 prokazatelně nastoupilo do zaměstnání. Tok nezaměstnanosti tak potvrzuje mírné zhoršení situace ve srovnání s rokem 2012. Největší aktivita na úřadech práce v Ústeckém kraji probíhala v měsících dubnu a září.

Stupeň vzdělání	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2012		31. 12. 2013		31. 12. 2012		31. 12. 2013	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	288	0,5	290	0,4	136	0,4	140	0,4
základní vzdělání	25 198	40,9	27 103	41,2	12 528	40,7	13 154	40,5
nižší střední vzdělání	63	0,1	60	0,1	29	0,1	37	0,1
nižší střední odborné	1 554	2,5	1 730	2,6	663	2,2	746	2,3
střední odborné s výučním listem	22 255	36,1	23 568	35,8	10 170	33,1	10 614	32,7
střední nebo SO bez maturity i výučního listu	240	0,4	217	0,3	197	0,6	188	0,6
ÚSV	1 141	1,8	1 285	2,0	719	2,3	813	2,5
ÚSO s vyučením i maturitou	1 621	2,6	1 697	2,6	883	2,9	911	2,8
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7 568	12,3	7 961	12,1	4 530	14,7	4 849	14,9
vyšší odborné vzdělání	232	0,4	245	0,4	162	0,5	169	0,5
bakalářské vzdělání	417	0,7	530	0,8	263	0,9	329	1,0
vysokoškolské	976	1,6	1 099	1,7	456	1,5	530	1,6
doktorské	36	0,1	35	0,1	22	0,1	17	0,1
Celkem	61 589	100,00	65 820	100,0	30 758	100,00	32 497	100,0

Největší zastoupení v evidenci měli tradičně občané se základním vzděláním a vyučením, kteří dohromady tvořili více než 77 % všech uchazečů o zaměstnání. Lze předpokládat, že tento trend se nebude měnit ani nadále. Přesto je situace výrazně lepší pro vyučené uchazeče vzhledem k poptávce ze strany zaměstnavatelů. Uchazeči se základním a "nižším" vzděláním nadále zůstávají problémovou skupinou, která má stále největší podíl na celkovém počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání, pracovní místa se pro ni tvoří sporadicky a zvyšování předpokladů této skupiny pro umístění na trhu práce je obtížné. Doposud byly pro tuto skupinu osob využívány především veřejně prospěšné práce, což je však, vzhledem k jejich počtu, nedostačující. Je zde potřeba hledat nové cesty k řešení s důrazem na zvyšování kvalifikace těchto osob. Zkušenosti také ukazují, že případné odchylky mezi kvalifikačními požadavky a kvalifikací pracovní síly lze operativně řešit v rámci rekvalifikací. Nejnižší zastoupení mají opakovaně vysokoškoláci, kteří, společně s absolventy vyššího odborného vzdělání, tvořili na konci roku přibližně 3 % všech uchazečů o zaměstnání.

Věk	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2012		31. 12. 2013		31. 12. 2012		31. 12. 2013	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 19 let	3 363	5,5	2 984	4,5	1 549	5,0	1 390	4,3
20 - 24 let	8 670	14,1	8 706	13,2	3 629	11,8	3 626	11,2
25 - 29 let	6 722	10,9	7 509	11,4	3 010	9,8	3 358	10,3
30 - 34 let	6 971	11,3	7 455	11,3	3 604	11,7	3 766	11,6
35 - 39 let	7 818	12,7	8 355	12,7	4 425	14,4	4 592	14,1
40 - 44 let	6 495	10,5	7 346	11,2	3 738	12,2	4 135	12,7
45 - 49 let	6 652	10,8	6 980	10,6	3 764	12,3	3 878	11,9
50 - 54 let	6 207	10,1	6 686	10,2	3 396	11,0	3 555	10,9
55 - 59 let	7 165	11,6	7 637	11,6	3 400	11,0	3 830	11,8
nad 60 let	1 526	2,5	2 162	3,3	243	0,8	367	1,1
Celkem	61 589	100,00	65 820	100,0	30 758	100,00	32 497	100,0

K 31. 12. 2013 byla opakovaně nejvíce zastoupenou věkovou skupinou 20 - 24 let, kdy především mladí muži v této kategorii obtížně shánějí zaměstnání. Na početném zastoupení této věkové skupiny se v nemalé míře podílejí také absolventi škol. Následuje věková skupina 35 - 39 let, která je však v případě srovnání kategorie žen tou nejpočetnější. V jednotlivých věkových kategoriích do 30 let jsou v evidenci více zastoupeni muži, kdy lze předpokládat, že řada žen z těchto kategorií čerpá mateřskou dovolenou. V kategoriích mezi 30 a 55 lety jsou výrazněji zastoupeny ženy, přičemž s přibývajícím věkem se nůžky mezi zastoupením jednotlivých pohlaví přivírají. Především matky ve věku 35 až 45 let tak mají na trhu práce ztíženou situaci vzhledem k časté absenci spojené s péčí o děti. V kategoriích nad 55 let začínají mít převahu opět muži, což je nepochybně spojeno s dřívějším odchodem žen do starobního důchodu. Dle jednotlivých skupin na tom byli nejlépe uchazeči ve věku 50 - 54 let, kterých bylo v evidenci o 2 020 méně než osob ve věku 20 - 24 let. Pracovníci této věkové skupiny mohou nabídnout vysokou produktivitu práce i bohaté pracovní zkušenosti. Zároveň nejsou vázání péčí o děti a také je ještě nepostihují ve zvýšené míře zdravotní problémy. Jedinou věkovou skupinou, jež zaznamenala i ve zhoršující se situaci na trhu práce meziroční pokles, jsou mladiství do 19 let věku, kterých 379 ubylo. Nadále se lze domnívat, že podíl věkových skupiny do 25 a nad 55 let by bez zvýšené péče při zprostředkování zaměstnání, kdy dochází k využívání nástrojů APZ, narůstal.

Délka evidence	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2012		31. 12. 2013		31. 12. 2012		31. 12. 2013	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 3 měsíců	14 058	22,8	12 658	19,2	5 479	16,9	5 479	16,9
3 - 6 měsíců	10 306	16,7	10 122	15,4	5 010	15,4	5 010	15,4
6 - 9 měsíců	5 894	9,6	6 121	9,3	2 990	9,2	2 990	9,2
9 - 12 měsíců	5 420	8,8	6 139	9,3	2 740	8,4	2 740	8,4
12 - 24 měsíců	10 275	16,7	12 691	19,3	6 326	19,5	6 326	19,5
nad 24 měsíců	15 636	25,4	18 089	27,5	9 952	30,6	9 952	30,6
Celkem	61 589	100,0	65 820	100,0	32 497	100,0	32 497	100,0

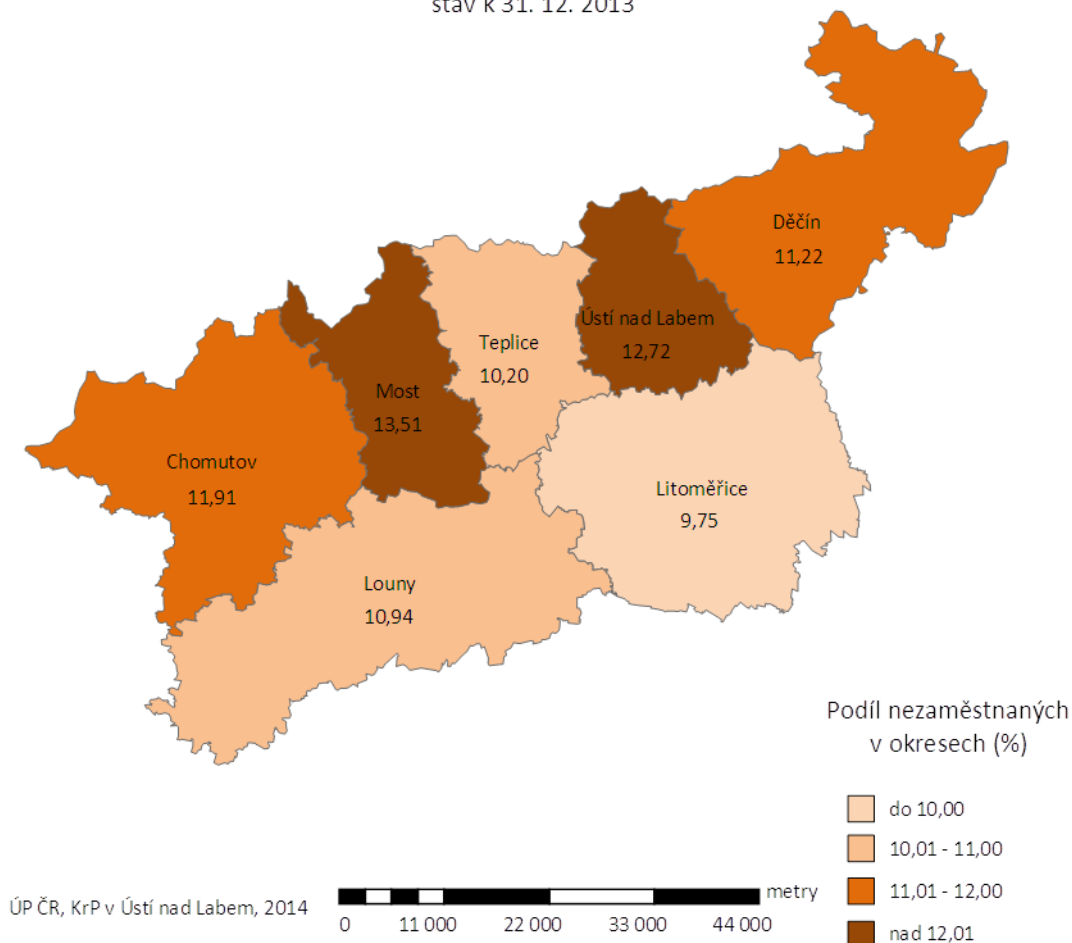
K 31. 12. 2013 se zvýšily absolutní počty uchazečů ve všech kategoriích od 6 měsíců, především pak v kategoriích dlouhodobě evidovaných uchazečů. Podíl uchazečů v evidenci s dobou delší než 1 rok činil bezmála 47 % uchazečů o zaměstnání, v kategorii žen je to už více než 50 %. Pokles uchazečů o zaměstnání z této skupiny ovlivní až oživení ekonomiky, které je spojené s růstem objemu výroby a služeb, vytvářením nových pracovních míst a přijímáním nových pracovníků.

Mezi charakterizující faktory, které příznivě/nepříznivě ovlivňují vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, patří:

- výhodná geografická poloha
- zásoby nerostných surovin a vybudovaná průmyslová aglomerace s vodohospodářskou a energetickou infrastrukturou (těžební, energetický, chemický a potravinářský průmysl),
- vybudovaná dopravní infrastruktura (nadprůměrně hustá silniční i železniční síť), která je však limitována dostavbou chybějícího úseku dálnice D8 přes České středohoří,
- vysoký počet disponibilní pracovní síly s příznivou věkovou strukturou a relativně nízkými mzdovými náklady i náklady na bydlení,
- vysoký podíl obyvatel se základním vzděláním či bez vzdělání a zároveň nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel kraje (chybějící regionální univerzity),
- nedostatečná integrace minoritních skupin obyvatelstva, vysoká kriminalita a výskyt sociálně-patologických jevů,
- silné zaměření ekonomiky na průmyslová odvětví s materiálovou náročností, koncentrace ekonomických subjektů v centrech kraje a malý počet dlouhodobě prosperujících středních a malých podniků,
- chování zaměstnavatelů při přijímání zaměstnanců, uzavírání krátkodobých smluv (dohody o provedení práce, pracovní činnosti, pracovní poměry na dobu určitou),
- nevhodná skladba učňovských a studijních programů, které často chrlí absolventy, kteří jsou na současném trhu práce nepotřební či dokonce nepoužitelní.

2.2. Územní rozložení registrované nezaměstnanosti v kraji

**Podíl nezaměstnaných
na obyvatelstvu ve věku 15-64 let**
okresy Ústeckého kraje
stav k 31. 12. 2013

3. Charakteristika problémových skupin na krajském trhu práce a problémových regionů kraje

Problémové skupině uchazečů o zaměstnání úřad práce věnuje zvýšenou péči vzhledem k jejich snížené možnosti uplatnění. Mezi ohrožené uchazeče o zaměstnání patří osoby se zdravotním postižením, osoby dlouhodobě nezaměstnané, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců, osoby do 25 let věku, absolventi bez praxe, osoby pečující o dítě do 10 let věku a osoby starší 55 let věku.

Osoby se zdravotním postižením

Osoby se ZP mají omezenou možnost pracovního uplatnění a jsou ze všech sledovaných skupin nejvíce zasaženy dlouhodobou nezaměstnaností. Hlavním problémem uplatnění osob se ZP je jejich nižší produktivita práce a častější nemocnost. U většiny uchazečů se ZP dochází ke kumulaci více zdravotních handicapů, což ještě více zhoršuje možnost začlenění uchazeče do pracovního procesu. Začlenění na trh práce ztěžuje i malý zájem ze strany těchto uchazečů o poradenské aktivity nebo pracovní rehabilitace. Pozitivně se na zvyšování zaměstnanosti osob se ZP projevuje i uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (podpora chráněných pracovních míst vč. OSVČ či refundace mzdových nákladů dle § 78 ZoZ), jejichž prostřednictvím úřad práce podporuje začleňování osob se ZP do pracovního procesu.

Osoby se ZP	stav k			
	celkem		ženy	
	31. 12. 2012	31. 12. 2013	31. 12. 2012	31. 12. 2013
celkem	7 061	7 208	3 556	3 666
podíl na celkovém počtu uchazečů	12,2	11,0	11,6	11,3
z toho: plně invalidní	3	3	2	0
částečně invalidní	268	182	126	84
os. invalidní - I. stupeň (§39/2a)	4 077	4 336	2 112	2 284
os. invalidní - II. stupeň (§39/2b)	1 698	1 890	964	886
os. invalidní - III. stupeň (§39/2c)	16	5	6	2
os. invalidní - III. stupeň (§39/2c, §39/4f)	32	28	15	10
os. zdravotně znevýhodněné	967	764	531	400

K 31. 12. 2013 bylo v Ústeckém kraji evidováno 7 208 osob se zdravotním postižením, což je v absolutním vyjádření meziroční nárůst o 147 osob. Podíl těchto osob se však snížil a ke konci roku činil 11 % všech evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Dlouhodobě evidovaní (déle než 5 měsíců)

Tato skupina patří mezi největší problémy, se kterými se na úřadech práce v současné době potýkají. Procentní podíl uchazečů evidovaných po dobu delší jak 5 měsíců k celkovému počtu uchazečů o zaměstnání tvoří přibližně 69 %. Tuto skupinu však nelze hodnotit samu o sobě, neboť je „konglomerátem“ uchazečů z ostatních skupin. Lze však říci, že v ní převažují občané s nižší kvalifikací, zejména se základním vzděláním či bez vzdělání, osoby se záznamem v rejstříku trestů, osoby se ZP nebo ve věku nad 55 let. Pro zaměstnavatele se tak mohou stát rizikovou pracovní silou, před níž upřednostní osoby, které nebyly bez práce tak dlouhou dobu. S ubývajícím nabídkou volných pracovních míst nebude dlouhodobá nezaměstnanost výjimkou. Je potřeba např. formou IAP nebo Job clubů spolupracovat při vytváření pracovních míst, a to i za cenu příslibu finanční podpory zaměstnavatelům.

Občané s nízkou kvalifikací či bez kvalifikace

Tito lidé jsou nejvíce ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností, přičemž jejich počet se meziročně zvýšil o 1 907 na 27 393 osob. Podíl na celkovém počtu uchazečů činil 41,6 %. Obvyklým nástrojem, který umožňuje této skupině bezproblémové uplatnění na trhu práce, jsou veřejně prospěšné práce. Dalším nástrojem, podporujícím uplatnění na trhu práce zůstávají rekvalifikace. Pokud se týká občanů s neuplatnitelnou kvalifikací na trhu práce i nadále jsou v oboru zprostředkování a poradenství seznamování s nabídkou rekvalifikačních kurzů. Problematické je tuto skupinu k rekvalifikacím i k nástupu do zaměstnání motivovat, neboť pracovní místa pro tyto občany jsou prakticky bez výhrady spojená s nízkým finančním ohodnocením.

Absolventi škol a mladiství

Absolventi škol a mladiství tvoří na trhu práce již dlouhodobě jednu z problémových skupin. Do skupiny mladistvých spadají osoby ve věku do 19 let. I přesto, že počet evidovaných mladistvých se dlouhodobě nezvyšuje, k 31. 12. 2013 bylo evidováno 773 mladistvých, stále zůstávají problémovou skupinou. Největším problémem mladistvých s uplatněním na trhu práce je zejména jejich nedostatečné, v tomto případě pouze základní či nižší vzdělání. Tito lidé nemají žádnou odbornost a ve většině případů nezískali ani žádné praktické dovednosti, čímž se většinou stávají pro zaměstnavatele nezajímavými.

Ke konci roku bylo evidováno v Ústeckém kraji 3 999 absolventů, což v meziročním srovnání znamená nárůst o 344 osob. Počet absolventů se pohybuje v ročních sezónních vlnách, kdy minima dosahuje v letních měsících, prudký nárůst je pak zaznamenán v prvním měsíci nového školního roku, kdy se evidují absolventi, kteří nenalezli na trhu práce vhodné uplatnění či z různých důvodů nepokračovali v dalším vzdělávání. Vývoj počtu volných pracovních míst pro absolventy je příznivější než u skupiny mladistvých a poptávka po absolventech vzrůstá zejména ve II. pololetí kalendářního roku. Uplatnění absolventů závisí především na celkové ekonomické, politické i sociálně-demografické situaci v zemi, na celkové nezaměstnanosti, ale také vzdělávací nabídce, možnostech a aktivitách regionu. Nejčastější příčinou nezaměstnanosti absolventů je obecně známá nedostatečná odborná praxe. Další významnou příčinou jsou vysoké počty absolventů určitých oborů a naproti tomu u některých oborů malý zájem ze strany zaměstnavatelů o jejich absolventy. Šance absolventů uplatnit se na trhu práce jsou determinovány nabídkou pracovních míst a rovněž konkurencí mezi

ostatními uchazeči o zaměstnání. Na trhu práce se snáze uplatňují absolventi středních odborných škol a středních odborných učilišť, kteří při studiu nabyli konkrétní odbornosti a v některých případech i praxi. Hůře jsou na tom absolventi, kteří mají všeobecné vzdělání a z různých důvodů nepokračují v dalším, odborném vzdělávání. Nejméně ohroženou skupinou z pohledu vzdělání jsou absolventi vyšších odborných a vysokých škol, jejichž počet je ve srovnání s výše uvedenými skupinami mizivý a velké procento těchto absolventů nachází uplatnění na trhu práce v poměrně krátkém časovém horizontu. V roce 2013 se v Ústeckém kraji rozběhlo několik projektů, v jejichž rámci se mohou absolventi uplatnit. Tím hlavním programem, cíleným na absolventy, je „Odborná praxe pro mladé do 30 let v Ústeckém kraji“, který je určen právě pro mladé dlouhodobě evidované uchazeče o zaměstnání s minimem pracovních zkušeností.

Osoby pečující o děti do 10 let

Výraznému zvýšení zaměstnanosti těchto uchazečů brání, stejně jako v minulosti, nízký počet jednosměnných pracovních míst a chybějící možnost zabezpečit péči o děti formou finančně nenáročných služeb, či v rámci rodin. Rodiče vracející se z mateřské dovolené zaměstnavatelé přirovnávají k absolventům. Navíc se obávají časté nemocnosti dětí a s tím spojené absence rodiče na pracovišti. K 31. 12. 2013 bylo v evidenci úřadů práce v kraji vedeno 6 858 osob pečujících o děti do 15 let věku.

Občané z vyšších věkových skupin (nad 55 let)

Uchazečů ve věku 55 let a výše mohou nabídnout pracovní zkušenosti a návyky i přesto, že pro některé zaměstnavatele to mohou být pracovní návyky „negativně zaběhlé“. Vzhledem k blížícímu se důchodovému věku se dá předpokládat i vyšší nemocnost a nižší schopnost učit se novým věcem. K 31. 12. 2013 bylo v Ústeckém kraji evidováno 9 799 uchazečů ve věku nad 55 let, což meziročně znamená nárůst o 1 108 osob. Podíl občanů nad 55 let na celkovém počtu tvořil ke konci roku 14,9 %.

Mezi problémové mikroregiony Ústeckého kraje byly zahrnuty ty s podílem nezaměstnaných přesahujícím 13 %, popř. další oblasti, které jsou objektivně znevýhodněné oproti okolním lokalitám.

Bílina

Nejproblémovější oblastí v teplickém okrese je mikroregion Bílina, jehož rozloha je 123 km² a tvoří ho město Bílina, městys Hostomice a 5 obcí - Hrobčice, Kostomlaty pod Milešovkou, Lukov, Měrunice a Světec. Jde o převážně průmyslovou oblast. Jedná se o mikroregion s největším podílem uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním. Podíl nezaměstnaných zde ke konci roku 2013 přesáhl 11,1 %.

Jirkovsko

Nejvíce postiženou oblastí v rámci okresu Chomutov je Jirkovsko, které dlouhodobě vykazuje nepříznivý vývoj počtu nezaměstnaných. Podíl nezaměstnaných v mikroregionu činil ke konci sledovaného roku 15,3 %. Jirkovsko je jedinou lokalitou v okrese bez strategické průmyslové zóny, čemuž odpovídá i nejmenší počet hlášených volných pracovních míst. Zároveň je mikroregion poznamenán nejvyšším úbytkem pracovních míst v těžebním průmyslu a zpracovatelském průmyslu, zejména rušením míst pro osoby se základním vzděláním. Situaci nadále zhoršilo hromadné propouštění 63 pracovníků společnosti PRECIOSA, a.s. - závod Jirkov, který je dlouholetým a stěžejním zaměstnavatelem.

Litvínov a okolí

Tento mikroregion tvoří hlavně druhé největší město okresu Litvínov, dvě menší okolní města Meziboří a Lom a potom ostatní obce. V tomto mikroregionu je soustředěno několik významných zaměstnavatelů celookresního významu. Je to především UNIPETROL RPA, s.r.o., který je největším zaměstnavatelem v okrese. Mezi významné zaměstnavatele dále patří ČESKÁ RAFINERSKÁ, a.s., Greiner packaging, s.r.o., JAPEK, s.r.o., UNIPETROL DOPRAVA, a.s.. Převažující část ekonomicky aktivního obyvatelstva pracuje v chemickém a textilním průmyslu. I přes přítomnost významných zaměstnavatelů je mnoho obcí zasaženo vysokou nezaměstnaností, podíl nezaměstnaných činí více než 13 % např. v Litvínově, Lomu či Louce u Litvínova.

Most - venkov

V tomto mikroregionu jsou obce, které tvoří předměstí města Mostu a jsou s ním velice úzce provázány. Charakteristický je menší počet ekonomicky aktivních obyvatel a méně pracovních

příležitostí. Přímou v mikroregionu patří mezi větší zaměstnavatele Keramost, a.s., Eduard Model Accessories, s.r.o.. Obec Obrnice dlouhodobě vykazuje jeden z nejvyšších podílů nezaměstnaných v okrese Most i v rámci celého Ústeckého kraje. Lidé žijící v tomto regionu ztratili v minulosti své pracovní uplatnění v souvislosti s restrukturalizací dolů a dramatickým snížením počtu pracovníků v zemědělství. V současné době nachází lidé z tohoto mikroregionu uplatnění ve firmách, které podnikají přímo zde, tak i v rámci celého okresu. Situaci mírně komplikuje ne právě nejlepší situace v dopravní obslužnosti. Mezi obce s nejvyšším podílem nezaměstnaných kromě výše uvedené obce Obrnice (19,5 % podíl nezaměstnaných), Bečov, Volevčice a Bělušice.

Úštěcko

Úštěcko a okolí dlouhodobě patří mezi oblasti, kde vzhledem k úrodnosti země převládala hlavně zemědělská výroba a pěstování chmele. Zdejší obyvatelé neměli potřebu se více vzdělávat, než byla povinná docházka na základní školy. Vzhledem k tomu, že se v období let 2007 - 2011 situace v pěstování chmele rapidně zhoršila, nastalo období propouštění stálých zaměstnanců ze zemědělských družstev. Proto v podílu nezaměstnaných patří Úštěcku jedno z prvních míst v rámci okresu Litoměřice. Tendence samotného počtu nezaměstnaných sice v průběhu roku kolísá, ale jen v malých výkyvech, kulminuje během listopadu až března, a v letních měsících se pravidelně snižuje. V roce 2013 bylo do mikroregionu Úštěcko situováno 34 míst v rámci veřejně prospěšných prací, s tím, že se v roce 2014 počet míst navýší o dalších 5. Lze předpokládat, že i sezónní práce v roce 2014 budou na stejné úrovni jako v roce 2013 a dají šanci několika desítkám lidí a nezaměstnanost aspoň na přechodné období částečně poklesne.

4. Cizinci na trhu práce kraje

Zaměstnávání cizinců	stav k	
	31. 12. 2012	31. 12. 2013
povolení k zaměstnání	1 348	760
informace o zaměstnání - cizinci z tzv. „třetích zemí“	1 968	1 655
Informace o zaměstnání - občané EU, EHP a Švýcarska	3 770	4 125
zelené karty	22	31
modré karty	0	0
Celkem	7 108	6 571

Sledování cizinců na trhu práce bylo v roce 2013 znesnadněno chybějícími statistikami. Při zpracování bylo postupováno na základě interních šetření a sdělení odborných referentů. Uveřejněné informace tudíž mohou být do určité míry zkreslené. V následujícím roce 2014 se dá očekávat zlepšení statistického vykazování vč. sledování zahraničních pracovníků působících na území ČR.

Po vstupu ČR do EU se cizinci rozdělili do dvou základních kategorií, a to na občany Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, kteří mají volný přístup na český trh práce bez nutnosti povolení k zaměstnání, a ostatní cizince, tj. občany „třetích zemí“, kteří i nadále musí žádat o povolení k zaměstnání, pokud nesplňují některou ze zákonem povolených výjimek.

K 31. 12. 2013 pracovalo v Ústeckém kraji celkem 6 571 občanů EU/EHP + Švýcarska a cizinců. Z meziročního srovnání údajů zaměstnávání cizích státních příslušníků vyplývá, že došlo k celkovému poklesu o 537 osob, který se týkal především povolení k zaměstnání. Největší zaměstnanost cizinců v kraji je v okrese Litoměřice (1 723), s odstupem následují okresy Teplice (1 052), Chomutov (1 051), Louny (1 014) a Ústí n. L. (989), nejmenší zaměstnanost cizinců je v okresech Most (395) a Děčín (347).

Z celkového počtu zaměstnaných cizinců jich k 31. 12. 2013 pracovalo na základě povolení k zaměstnání 760, což znamená výrazný meziroční pokles o 588 cizinců. Pokračuje tak trend nastolený při povolování práce cizím státním příslušníkům, kdy ÚP ČR dlouhodobě usiluje o přednostní obsazování volných pracovních míst evidovanými uchazeči z ČR. Občané cizích států získávají pracovní povolení na území Ústeckého kraje především při pokrytí profesní poptávky firem, kterou není možné z řad evidovaných uchazečů uspokojit. V mnoha případech bylo rozhodnuto o nepovolení či neprodloužení žádosti k povolení zaměstnání cizince na území ČR, a to zejména u nekvalifikovaných profesí a pomocných prací. Rozhodnutí o povolení k zaměstnání cizích státních příslušníků vydaná ÚP mají časově omezenou platnost. V roce 2013 se vydávala a prodlžovala povolení maximálně nad dobu 1 roku, v případě vysokoškoláků maximálně na dobu 2 let. Řada

povolení k zaměstnání má také charakter vyslání z mateřské společnosti v zahraničí. Zpřísněná opatření napomáhají nelegálnímu zaměstnání cizinců, což je přetrvávající problém české ekonomiky. Odhad počtu takto pracujících cizinců v Ústeckém kraji je velmi problematický a je z velké části ovlivňován momentálními potřebami a zakázkami jejich zaměstnavatelů. Nejvíce cizinců pracujících v kraji na základě povolení k zaměstnání pocházelo v roce 2013 z Ukrajiny, Mongolska, Ruska, Srbska, Bosny a Hercegoviny či Chorvatska.

Dále bylo ke konci sledovaného roku zaevidováno 4 125 informačních karet občanů EU/EHP + Švýcarska, což činí meziroční nárůst o 355 osob. U těchto občanů, kteří mají povolen volný vstup na místní pracovní trh, je cílem pouze zmapovat jejich počet. Nejpočetnější skupinu nadále tvořili Slováci, které následovali Němci, Bulhaři, Rumuni a Poláci.

Počet informačních karet cizinců, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, bylo k 31. 12. 2013 v kraji 1 655, což značí meziroční pokles o 313 osob. V roce 2012 takto pracovalo v Ústeckém kraji nejvíce občanů Ukrajiny a Mongolska.

K 31. 12. 2013 pracovalo v Ústeckém kraji 31 cizinců na základě zelené karty, o 9 více než před rokem, přičemž většina z nich byla občany Ukrajiny. Od začátku zavedení používání modrých karet 1. 1. 2011 nebyla v kraji vystavena žádná takováto karta. V případě zelených a modrých karet se stále jedná o poměrně nový nástroj, který je doposud využíván v omezené míře.

Cizinci zde dlouhodobě vykonávají práce, o které není ze strany občanů ČR zájem, nejčastěji z důvodů fyzické či časové náročnosti nebo pro nedostatečné finanční ohodnocení. Cizinci pracují v profesích, kde přetrvává převis poptávky nad nabídkou (zejména ve stavebnictví, lodním průmyslu, zemědělství, potravinářském a textilním průmyslu). Jedná se o profese jako např. svářeč-zámečnický, montážní dělník, stavební dělník hlavní stavební výroby, zedník, lešenář, šička, obsluha šicích a vyšívacích strojů, čalouník, pomocný pracovník ve výrobě i zemědělství, řidič MKD, obsluha strojů a zařízení, kuchař, masér, sezónní zemědělský pracovník a také o vysoce kvalifikované specialisty, manažery či lékaře. Nadále ze strany zaměstnavatelů platí argumenty vyšší produktivity práce, lepší morálky, ochota práce přesčas, minimální absence a neposlední řadě výše mzdy, kdy se manuální zahraniční pracovníci uplatňují v profesích s nízkou mzdovou hladinou, které nejsou pro tuzemské pracovníky vzhledem k úrovni sociálních dávek „ekonomické“.

V Ústeckém kraji se najdou dominantní zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají větší množství zahraničních pracovníků. Mezi tyto zaměstnavatele se řadí např. Elektrárna Prunéřov II, JOHNSONS CONTROLS, k.s., TORNSTAV s.r.o., AGC Flat Glass Czech a.s. či Elektrárna Ledvice, kde však došlo v průběhu roku 2013 k významnému poklesu a v současné době zde působí přibližně 100 zahraničních pracovníků.

5. Prognóza vývoje trhu práce na rok 2014

I přes optimistická očekávání se zatím v roce 2014 neprojevuje očekávané oživení ekonomiky. Je zde patrná určitá opatrnost zaměstnavatelů, kteří zatím vyčkávají, zda se, v hospodářských výsledcích zveřejněných ČSÚ, již jedná o pozitivní trend nebo jen přechodný výkyv. Nicméně očekáváme, že pokud se příznivý vývoj ekonomiky potvrdí, dojde během roku 2014 i k oživení poptávky po pracovní síle a tím i k poklesu počtu nezaměstnaných.

Dominantní národní i nadnárodní podniky budou nadále určující hybnou silou, která bude ovlivňovat vývoj u středních a drobných podnikatelských subjektů na regionálním trhu práce. V Ústeckém kraji se v průběhu roku 2014 očekává příchod minimálně jednoho významného zaměstnavatele, který by mohl významně ovlivnit zaměstnanost v regionu, i když spíše až v roce 2015. Na druhou stranu není avizováno ukončení či podstatné omezení některého z významných zaměstnavatelů, s výjimkou firmy Johnson Controls, kde probíhá postupný útlum výroby v závodě v Roudnici nad Labem.

Z hlediska uchazečů o zaměstnání se neočekávají žádné zásadní změny ve srovnání s rokem 2013. Problémy se získáním zaměstnání budou mít tradičně uchazeči s handicapem na trhu práce. Asi nejvíce budou postiženi uchazeči se základním vzděláním či bez vzdělání, neboť pro ně se v dnešní době pracovní místa téměř nevytvářejí a jedinou možností pro jejich začlenění do pracovního procesu tak zůstávají prakticky pouze veřejně prospěšné práce.

Veřejně prospěšné práce jsou, společně s dalšími nástroji aktivní politiky zaměstnanosti, jedním z faktorů, které příznivě ovlivňují zaměstnanost v regionu. Stejně jako v minulosti, bude realizace APZ ovlivněna především množstvím uvolněných prostředků pro jednotlivé krajské pobočky na běžný rok, s vazbou na státní rozpočet a na rozpočet z ESF.

Ústecký kraj je regionem s dlouhodobě nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci ČR a dá se očekávat, že tento primát si i nadále udrží. Nezaměstnanost bude přímo úměrně kopírovat vývoj

na trhu práce v regionu a nepředpokládají se výrazné posuny ve srovnání s rokem předchozím. V průběhu roku lze očekávat tradiční sezónní výkyvy, mezi které patří např. pokles nezaměstnanosti v průběhu jarních měsíců spojený s nastartováním sezónních prací v zemědělství či stavebnictví, zvýšený pohyb uchazečů o zaměstnání vč. absolventů spojený se zvýšenou aktivitou po skončení letních prázdnin atd..

6. Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2013

6.1. Realizace jednotlivých nástrojů APZ v roce 2013

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti probíhala v roce 2013 standardním způsobem za využití běžných nástrojů APZ. K realizaci bylo využito především finančních prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím operačních programů a prostředků ze Státního rozpočtu ČR. Realizace APZ byla zaměřena na cílové skupiny osob, které jsou nejvíce ohroženy na trhu práce. V roce 2013 se jednalo především o:

- fyzické osoby se zdravotním postižením,
- fyzické osoby do 25 let věku
- absolventi bez praxe,
- fyzické osoby pečující o dítě do 10 let věku,
- fyzické osoby starší 55 let věku,
- fyzické osoby vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců,
- osoby, které v roce 2013 přišly o status osoby zdravotně znevýhodněné
- fyzické osoby, které potřebují zvláštní pomoc.

Nástroje APZ	počet vytvořených míst	počet umístěných uchazečů	z toho OZP	schválený rozpočet v tis. Kč	čerpání v %
národní APZ					
VPP	966	1 020	88	79 996	82,3
SÚPM zřízená zaměstnavatelem	0	0	0	44 141	92,5
SÚPM vyhrazená zaměstnavatelem	903	903	14		
SÚPM - SVČ zřízená UoZ	-	217	13		
CHPM zřízená zaměstnavatelem	167	157	157	25 546	47,7
CHPM - SVČ osob se ZP	-	3	3		
CHPM, CHPD, CHPM SVČ - provoz	-	3	3		
příspěvek na zapracování	-	0	0	0	0
překlenovací příspěvek	-	20	1	500	76,0
rekvalifikace	-	285	5	10 723	95,4
poradenské činnosti	-	0	0	0	0
pracovní rehabilitace	-	0	0	0	0
celkem národní APZ	2 036	2 608	284	160 906	80,2
ESF - OP LZZ					
VPP NIP	1 637	1 767	196	191 081	94,1
SÚPM NIP	859	846	38	49 880	76,9
rekvalifikace NIP	-	235	5	45 410	6,4
poradenské činnosti NIP	-	0	0	0	0
pracovní rehabilitace NIP	-	0	0	0	0
RIP OP LZZ	555	844	-	315 093	18,9
cílené programy OP LZZ					
grantové projekty ESF					
celkem ESF - OP LZZ	3 051	3 692	239	601 464	46,7
celkem nár. APZ + ESF	5 087	6 300	523	762 370	53,8

Z hlediska počtu vytvořených pracovních příležitostí i počtu podpořených uchazečů o zaměstnání byly v roce 2013 nejvyužívanějším nástrojem APZ veřejně prospěšné práce. Druhým nejvyužívanějším nástrojem byla společensky účelná pracovní místa. V roce 2013 také pokračovala realizace projektu „Vzdělávejte pro stabilitu!“. Cílem projektu „Vzdělávejte se pro stabilitu!“ je podpořit udržení pracovních míst u těch zaměstnavatelů, kteří se v souvislosti s negativním vývojem ekonomiky ČR nacházejí v přechodně obtížné hospodářské situaci a dočasně nejsou schopni svým zaměstnancům přidělovat práci ve sjednaném rozsahu.

Ve druhé polovině roku 2013 bylo možné opětovně využít nástroj „Zabezpečování odborné praxe uchazečů o zaměstnání do 30 let na Úřadu práce České republiky“. Cílovou skupinou tohoto nástroje jsou uchazeči o zaměstnání do 25 let věku, kteří jsou absolventy střední nebo vyšší školy a zároveň je jejich dosavadní setrvání v pracovním poměru kratší než 2 roky a pro absolventy vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku, kterým podle ustanovení § 113 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V níže uvedené tabulce jsou uvedeny počty vytvořených pracovních míst a umístěných uchazečů podle jednotlivých nástrojů APZ. Schválený rozpočet za rok 2013, stejně jako čerpání, je stanoveno jako součet rozpočtu pro rok 2013 a závazků za rok 2012, kdy bylo použito rozboru čerpání výdajů rozpočtu za období 12/2013.

Veřejně prospěšné práce

V průběhu uplynulého roku bylo v rámci veřejně prospěšných prací (VPP) financovaných ze státního rozpočtu ČR vytvořeno 966 pracovních míst a umístěno na ně bylo 1 020 uchazečů, což je o 326 osob méně než před rokem. Výdaje na tento nástroj činily 66 mil. Kč, což bylo o 9 mil. Kč méně ve srovnání s rokem 2012. Z prostředků ESF bylo v roce 2013 vytvořeno 1 637 pracovních míst a umístěno 1 767 uchazečů. V meziročním srovnání došlo k nárůstu o 544 míst a 683 uchazečů. Objem vyčerpaných prostředků z OP LZZ se meziročně zvýšil o 132,5 mil. Kč a činil 180 mil. Kč. Dohromady bylo v roce 2013 v rámci VPP umístěno o 357 uchazečů více než v roce 2012. Z počtu vytvořených míst u uhrazených prostředků vyplývá větší orientace na čerpání evropských prostředků a jejich upřednostňování před úhradou ze státního rozpočtu ČR. V roce 2014 se dá, vzhledem k množství přidělených prostředků, očekávat nárůst počtu osob umístěných na VPP.

Společensky účelná pracovní místa zřízení a vyhrazená u zaměstnavatele vč. SVČ

V průběhu roku 2013 nebylo v Ústeckém kraji zřízeno žádné nové SÚPM. Zároveň bylo vyhrazeno u zaměstnavatelů 903 společensky účelných pracovních míst (SÚPM) financovaných ze státního rozpočtu ČR a umístěno stejné množství uchazečů, což znamená meziroční nárůst o 418 míst i osob. Výdaje na tento nástroj činily bezmála 41 mil. Kč, což je o přibližně 17 mil. Kč více než v předchozím roce. Z prostředků ESF bylo v minulém roce financováno 859 míst, na které bylo za stejné období umístěno 486 uchazečů. Meziročně se jedná o nárůst 405 míst, resp. 401 uchazečů. Celkem bylo z OP LZZ na úhradu vyhrazených SÚPM a podporu začínajících živnostníků vyčerpano přes 38 mil. Kč, což je přibližně o 27 mil. Kč více než v předchozím roce.

Cílová skupina uchazečů o zaměstnání byla vymezena ustanovením § 33 ZoZ a jednotlivá místa byla vytvářena na základě pravidelného kontaktu referátu trhu práce se zaměstnavateli a dále pak aktivním přístupem uchazečů o zaměstnání, kteří ve spolupráci s oddělením zprostředkování sami kontaktují zaměstnavatele a vyhledávají pracovní příležitosti.

S přispěním krajské pobočky v Ústí nad Labem zahájilo samostatnou výdělečnou činnost 217 uchazečů o zaměstnání, což v meziročním srovnání představuje nárůst o 35 uchazečů. V roce 2014 lze očekávat dále rostoucí zájem o tento nástroj APZ.

Chráněná pracovní místa

V roce 2013 poskytl ÚP příspěvek na zřízení 167 chráněných pracovních míst, na které bylo umístěno 157 uchazečů o zaměstnání. Zároveň byla vytvořena 3 chráněná místa pro osoby samostatně výdělečně činné a poskytnut příspěvek na provoz pro stejný počet osob. Celkově vyčerpaná částka přesáhla 12 mil. Kč a ve srovnání s předchozím rokem se snížila o 1 mil. Kč. Ve sledovaném roce bylo zároveň vymezeno 1 496 chráněných pracovních míst pro 2 100 osob se ZP, což úzce souvisí s nárokem dle § 78 ZoZ.

Součástí podpory osob se zdravotním postižením je i poskytování příspěvku zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % těchto občanů z celkového počtu svých zaměstnanců. Příspěvek náleží zaměstnavateli ve výši 75 % skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění,

které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však 8 000 Kč. Tento příspěvek je, při splnění zákonem stanovených podmínek, možné dále navýšit až o 2 000 Kč na osobu a měsíc. Pokud chce mít zaměstnavatel tento nárok, musí nejprve splnit podmínku zřízení či vymezení chráněného pracovního místa. Většina míst se vymezovala v první polovině roku 2012. V průběhu roku 2013 probíhalo vymezování dalších pracovních míst, přičemž zaměstnavatelé, jimž skončila stávající dohoda, žádali o nové vymezení. Cílem vymezování chráněných pracovních míst byla snaha o zamezení vyplácení dávek společností, které byly nespolehlivé nebo zneužívaly systém a čerpaly peníze ze státního rozpočtu. Nová legislativa omezila možnost čerpat některé původní příspěvky, protože souběh některých forem podpory není umožněn. Zároveň v průběhu roku 2013 došlo v Ústeckém kraji k vypovězení několik dohod ze strany ÚP ČR, kdy na základě provedené kontroly Státním úřadem inspekce práce byla zjištěna pochybení zaměstnavatelů zásadním způsobem porušujícím podmínky dohody.

Veřejná služba

V rámci sociální reformy I. byl od 1. 1. 2012 institut veřejné služby převeden z obcí na ÚP ČR a to dle novely Zákona o pomoci v hmotné nouzi č. 111/2006 Sb. a novely Zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.. Veřejnou službu do té doby organizovaly obce pro občany, kteří pobírali dávky pomoci v hmotné nouzi. Od roku 2012 nastaly změny týkající se jejího zacílení veřejné služby a rozšíření okruhu klientů, tedy pro uchazeče o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci ÚP ČR. Pod pojmem veřejná služba se nově rozuměla „pomoc obcím nebo dalším subjektům zejména v oblastech zlepšování životního prostředí, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, pomoci v oblasti kulturního a sportovního rozvoje a sociální péče“. Oproti stávající definici došlo k obsahovému rozšíření tohoto pojmu. Služba se již netýkala jen „záležitostí, které jsou v zájmu obce“, nýbrž i záležitostí dalších subjektů s veřejnoprávním prvkem, např. orgánů státní správy, školských institucí, nemocnic, knihoven, veřejných ústavů atd.. Nejdůležitějším cílem veřejné služby bylo zachování či obnovení pracovních návyků, což je rozhodujícím faktorem k uplatnění uchazeče na trhu práce. Dalším cílem bylo omezení nelegální práce, aktivizování a motivování uchazeče o zaměstnání při řešení vlastní nezaměstnanosti, posílení aktivního přístupu k hledání zaměstnání. Uchazeč, který úspěšně absolvoval výkon veřejné služby, zvýšil své možnosti nalezení zaměstnání. Úspěšným uchazečům mohlo být nabídnuto dotované pracovní místo v rámci APZ (VPP, SÚPM).

Po vyhlášení nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 1/12 ze dne 27. 11. 2012, kterým bylo zrušeno ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) zákona o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů se stanovil postup Úřadu práce České republiky při realizaci veřejné služby, která již není součástí opatření Individuálního akčního plánu, ale je uchazečům o zaměstnání nabízena jako doplňková a dobrovolná aktivita. S účinností od 6. 2. 2013, kdy byla zrušena povinnost nástupu na veřejnou službu v Ústeckém kraji, tak značně poklesl zájem uchazečů o její výkon stejně, jako počet jejích vykonavatelů. K poslednímu dni roku 2013 tak bylo aktivně zařazeno na výkon veřejné služby 26 uchazečů o zaměstnání, přičemž nejvíce (11) na kontaktním pracovišti ve Štětí.

6.2. Rekvalifikace a poradenství

Tabulka čerpání - zvolené rekvalifikace 2013		
KrP	grant - RIP + NIP	zvolená rekvalifikace
Děčín	70	167
Chomutov	62	105
Litoměřice	102	137
Louny	49	65
Most	96	105
Rumburk	72	65
Teplice	103	157
Ústí nad Labem	178	168
Celkem	732	969

V roce 2013 Krajská pobočka v Ústí nad Labem realizovala rekvalifikace zejména formou nového nástroje aktivní politiky zaměstnanosti pod názvem „Zvolená rekvalifikace“, kde si uchazeč či zájemce sám podává žádost o rekvalifikaci a zároveň si zajistí realizátora této rekvalifikace. Žádost následovně příslušná komise vyhodnotí a případně schválí realizaci. Největší zájem ze strany uchazečů byl o rekvalifikační kurzy: masér, účetní, mzdová účetní, rozšíření řidičského průkazu na skupinu C a E + profesní kvalifikace, svářečské průkazy a strojní průkazy. Hlavním kritériem

schvalování byla další návaznost na trh práce nástupem do zaměstnání či zahájení SVČ. Úspěšnost umístění nově rekvalifikovaných uchazečů do zaměstnání byla téměř 35 %. Krajská pobočka v Ústí nad Labem mohla využít pro finanční krytí části zvolených rekvalifikací i prostředky z projektů „Vzdělávejte se pro růst! - rekvalifikace“ a z projektu „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“. Úřad práce je zároveň partnerem téměř ve všech projektech realizovaných v Ústeckém kraji, přičemž v rámci těchto projektů vznikají další rekvalifikační možnosti pro uchazeče.

6.3. Projekty ESF

V roce 2013 realizoval referát projektů EU krajské pobočky Úřadu práce ČR v Ústí nad Labem 9 regionálních individuálních projektů (dále „projekt“) financovaných Evropským sociálním fondem v Operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Tyto projekty slouží především k rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, k podpoře sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. K dosahování těchto cílů využívají projekty především soubor nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v kombinaci s řadou nových a inovovaných nástrojů. Jde zejména o zprostředkování zaměstnání, poradenské činnosti a poradenské programy, bilanční a pracovní diagnostiky, rekvalifikace a také o podporu uplatnění na trhu práce a pružných forem zaměstnání, zajištění odborné praxe, motivačních aktivit, programů prevence dlouhodobé nezaměstnanosti, pracovní rehabilitace a doprovodných aktivit.

Pět z devíti zmíněných projektů připadá na oblast podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti. Tyto projekty se zaměřují na osoby, které jsou ohroženy dlouhodobou nezaměstnaností anebo jsou již dlouhodobě nezaměstnané. Jde především o osoby, které pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě a jiné závažné důvody, mají ztížené postavení na trhu práce. V roce 2013 bylo projektovými aktivitami úspěšně podpořeno 1 534¹ lidí, z nichž se 722² podařilo nalézt zaměstnání.

Další dva projekty jsou realizovány v oblasti podpory 1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků. Úkolem tohoto typu projektů s názvem „Restart“ je pomoci propouštěným zaměstnancům s cílem zajistit nové začlenění těchto osob na trh práce. Projekty začínají pracovat s lidmi ještě před jejich propuštěním a evidencí na Úřadu práce ČR. Inovativně tak mění stávající zavedenou praxi, kdy Úřad práce ČR prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti reaguje na situaci trhu práce a propouštění se zpožděním. Jelikož začátkem roku skončil projekt „Restart“ týkají se dále uvedené výsledky pouze projektu „Restart na druhou v Ústeckém kraji“. Za rok 2013 projekt úspěšně podpořil 171 (od začátku projektu 266) lidí, z nichž se podařilo opět zaměstnat 122³ osob.

Poslední dva projekty jsou z oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků. Tento typ projektů je zaměřen především na rozvoj podnikového vzdělávání, podporu konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů a organizací. Projektové aktivity tak kladně působí na rozvoj specifických služeb, odborné přípravy a podpory zaměstnanců, na realizaci moderních způsobů řízení organizací a koncepční řízení lidských zdrojů. Jedním z důležitých prvků této oblasti podpory je i posilování sociálního dialogu se zaměřením na rozvoj spolupráce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Jelikož projekt „Vzdělávejte se pro růst v Ústeckém kraji II“ byl zahájen teprve koncem roku 2013, týkají se dále uvedené výsledky pouze projektu „Vzdělávejte se pro růst v Ústeckém kraji!“. Za rok 2013 projekt podpořil 1 350 zaměstnanců u 77 zaměstnavatelů.

Od konce roku 2009, kdy začala realizace aktivit většiny projektů v operačním programu Lidské zdroje a zaměstnanost, se podařilo v Ústeckém kraji úspěšně podpořit kolem 12 tis. lidí a přes 4 tis. z nich získalo prostřednictvím projektu i zaměstnání.

Z celkových devíti realizovaných projektů byla koncem roku 2013 ukončena realizace dvou projektů. Jednoho z oblasti podpory 2.1 a druhého z oblasti podpory 1.2. V polovině roku naopak začal projekt „Vzdělávejte se pro růst v Ústeckém kraji II“ z oblasti podpory 1.1, který navazuje na projekt „Vzdělávejte se pro růst!“ a projekt „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Ústeckém kraji“, který se věnuje mladým uchazečům o zaměstnání s minimální pracovní zkušeností.

¹ „Práce pro každého“ 417 osob; „Práce bez překážek v Ústeckém kraji“ 557 osob; „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Ústeckém kraji“ 560 osob

² „Práce pro každého“ 129 zaměstnaných; Práce bez překážek 358 zaměstnaných; Odborné praxe pro mladé do 30 let 235 zaměstnaných

³ V roce 2013 po Vzhledem k změně realizace projektu nejsou uvedené výsledky zahrnuty plně v indikátorech projektu „Restart na druhou v Ústeckém kraji“.

Přehled regionálních individuálních projektů realizovaných v roce 2013⁴

Název projektu	oblast podpory	registrační číslo projektu	začátek projektu	konec projektu
Vzdělávejte se pro růst v Ústeckém kraji!	1.1	CZ.1.04/1.1.00/82.00012	1. 6. 2012	31. 5. 2014
Vzdělávejte se pro růst v Ústeckém kraji II.	1.1	CZ.1.04/1.1.00/B1.00012	1. 10. 2013	31. 8. 2015
RESTART	1.2	CZ.1.04/1.2.00/37.00008	1. 10. 2010	31. 3. 2013
Restart na druhou v Ústeckém kraji	1.2	CZ.1.04/1.2.00/37.00010	1. 10. 2012	31. 8. 2015
Mikroregiony Mostecka: Budoucnost patří kvalifikovaným	2.1	CZ.1.04/2.1.00/13.00078	1. 4. 2010	31. 3. 2013
Práce bez překážek	2.1	CZ.1.04/2.1.00/70.00013	1. 8. 2011	31. 7. 2014
Práce pro každého v Ústeckém kraji	2.1	CZ.1.04/2.1.00/70.00027	1. 9. 2012	30. 8. 2015
Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje	2.1	CZ.1.04/2.1.00/70.00038	1. 12. 2012	30. 8. 2015
Odborné praxe pro mladé do 30 let v Ústeckém kraji	2.1	CZ.1.04/2.1.00/70.00065	1. 7. 2013	31. 10. 2015

7. Strategie realizace APZ pro rok 2014

Při realizaci aktivní politiky zaměstnanosti bude krajská pobočka postupovat v souladu se směrnicí Generální ředitelky č.2/2014 „Realizace aktivní politiky zaměstnanosti Úřadem práce ČR“. Primárním cílem úřadu práce je finančně podpořit zaměstnavatele, kteří přijímají do pracovního poměru takové uchazeče o zaměstnání, při jejichž pracovním uplatnění je použití finančního příspěvku nezbytné. Jde zejména o ty uchazeče o zaměstnání, u nichž dochází ke kumulaci různých handicapů na trhu práce (zhoršený zdravotní stav, dlouhodobá nezaměstnanost, vyšší věk, příp. bydliště v mikroregionu s vysokou nezaměstnaností apod.). Při uplatnění jednotlivých nástrojů a konkrétních žádostí se bude sledovat a zajišťovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání prostředků a vycházet při tom z toho, že cílem uplatnění těchto nástrojů je řešení a přecházení dlouhodobé nezaměstnanosti. Pracovní místa vytvořená s podporou APZ jsou určena zejména uchazečům o zaměstnání, kterým nelze zajistit uplatnění jiným způsobem, tj. kategorie uchazečů, kterým ÚP věnuje zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání (§ 33 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti). Jsou to zejména:

- uchazeče o zaměstnání vedené v evidenci nepřetržitě déle než 5 měsíců,
- uchazeče o zaměstnání, kterým je kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez praxe, mladí do 25 let a osoby nad 55 let) či péči o dítě věnována při zprostředkování zaměstnání zvýšená péče, či uchazeče o zaměstnání, u nichž existuje důvodný předpoklad dlouhodobého setrvání v evidenci Úřadu práce ČR,
- uchazeče o zaměstnání, jimž je potřeba věnovat zvýšenou péči z jiného důvodu bránícího jejich vstupu na volný trh práce. Za jiný závažný důvod je rovněž považováno ohrožení sociálním vyloučením z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti.

Pro realizaci aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2014 budou využívány zejména následující nástroje:

Veřejně prospěšné práce

Jedná se zejména o práce nekvalifikované, spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí. Na veřejně prospěšné práce budou úřadem práce přednostně doporučováni uchazeči, kteří jsou v evidenci ÚP a patří do kategorie uchazečů, kterým je věnována zvláštní pozornost. Přednostně pak uchazeči:

⁴ Podrobnější informace k projektům lze získat na stránkách Úřadu práce ČR - krajské pobočka v Ústí nad Labem http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/regionalni_projekty.

- se zdravotním postižením,
- starší 55 let věku,
- kteří jsou vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců.

Pro financování tohoto nástroje budou prioritně využívány prostředky projektu „Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti“.

Společensky účelná pracovní místa

Využívána budou zejména vyhrazená pracovní místa, tedy místa, která zaměstnavatel vyhradí pro uchazeče o zaměstnání. Tato místa budou sloužit k obnově pracovních návyků a kompetencí v konkrétních profesích. Ze strany ÚP budou podporováni zejména uchazeči, kterým je nutno věnovat zvláštní pozornost. Přednostně pak uchazeči:

- se zdravotním postižením,
- starší 55 let věku,
- kteří jsou vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců,
- fyzické osoby do 24 let věku, které dosud neodpracovali více než 12 měsíců.

Pro financování vyhrazených pracovních míst budou prioritně využívány prostředky projektu „Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti“.

Chráněná pracovní místa

Využití tohoto nástroje se bude řídit zájmem zaměstnavatelů pro vytváření pracovních míst pro uchazeče se zdravotním postižením. Je však potřeba brát v úvahu, že zde vzniká návaznost na § 78 a tím pravidelné další výdaje ze státního rozpočtu.

Rekvalifikace

Prioritně bude využívána forma zvolené rekvalifikace, která se na základě zkušeností z minulého období jeví jako nejefektivnější a nejpružnější forma. Mimoto budou dle možností využívány i klasické rekvalifikace, které byly nebo budou pro toto období vysoutěženy.

Aktivizační pracovní příležitost

Jedná se nový nástroj aktivní politiky zaměstnanosti. Příspěvek na aktivizační pracovní příležitost bude sloužit k aktivizaci uchazečů o zaměstnání dlouhodobě vedených v evidenci Úřadu práce ČR formou podpory tvorby krátkodobých pracovních příležitostí.